

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:4, Issue:21
sssjournal.com

pp.3297-3301
ISSN:2587-1587

2018
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 01/05/2018 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 20/08/2018
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 20.08.2018

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME MODELİNDE DAVRANIŞSAL İKTİSADIN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF BEHAVIORAL ECONOMY ON SUSTAINABLE GROWTH MODEL

Seda Sultan KÜRÜM

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü, sedasultanim@hotmail.com, İstanbul/Türkiye
(Yüksek Lisans Bitirme Projesi)

Dr. Öğretim Üyesi Suna MUĞAN ERTUĞRAL

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü sertugral@yahoo.com, İstanbul/Türkiye

ÖZ

Ekonomik büyüme ve kalkınma, farklı gelişmişlik düzeyine sahip ülkeler için önemlidir. Ekonomik Büyüme, GSMH'daki gerçek artışı gösteren bir kavramdır. Ekonomik büyüme ve kalkınma gelişmekte olan ülkelerde çok önemlidir. Ekonomik büyüme de insan faktörü göz ardı edilmemelidir. Ekonominin sürdürülebilir olması çevresel, ekonomik ve sosyal süreçte kalkınmışlık seviyesini gösterir. Bu anlayış, temelde insana önem veren, sürdürülebilir kalkınma kavramını ortaya çıkarmıştır. İktisat ve psikoloji biliminin temelinde insanın olduğunu görürüz. Bu kapsamda, davranışsal iktisatla bireylerin iktisadi davranışları incelemek iktisat alanında kuramsal ve daha iyi iktisadi politikalar geliştirilebilir. Bu çalışmanın amacı genel bir değerlendirmedir. Bu çalışmanın ana konusu ise büyümede insan faktörü ve davranışsal iktisadın etkisi olmuştur.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilirlik, Büyüme, Kalkınma, Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme, Davranışsal İktisat

ABSTRACT

Economic growth and development are important for countries with different growth levels. Economic Growth is a concept that shows the real increase in the GNP. Economic growth and development are very important in developing countries.. The human factor should not be ignored in economic growth. The sustainability of the economy indicates the degree of development in the environmental, economic and social processes. This understanding has revealed the concept of sustainable development, which basically cares for people. We see that human being is the basis of science of economics and psychology. In this context, theoretical and better economic policies can be developed in the field of economics by examining the economic behavior of individuals with behavioral economics. The aim of this study is an general assessment. The main theme of this study was the growth of human factor and the effect of behavioral economics.

Key Words: Sustainability, Growth, Development, Sustainable Economic Growth, Behavioral Economics

1. GİRİŞ

İktisadi büyüme insanoğlunun ihtiyaçlarının büyük oranda karşılanabilmesi sorunun oluşması ile önem kazanmıştır. İnsan ihtiyaçlarının en etkin şekilde karşılanması için iktisaden büyümek gerekmektedir. İktisadi büyüme ve kalkınmada insan faktörü göz ardı edilemeyecek duruma gelmiştir. Fakat geleneksel ekonomi modellerinin savunduğu varsayımlarda birey rasyonel olarak kabul edilir. Aynı zamanda ekonomik büyüme kalkınma aşamalarında bu varsayım insan davranışlarını açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Akılcı insan davranışları ise geçmişten günümüze en çok tartışılan konulardan biri olmuştur.

Sürdürülebilir büyüme modeliyle ekonomik büyüme ve kalkınma gelecekteki nesillerin refah seviyesini garanti altına almaktadır. Ekonominin sürdürülebilir olması çevresel, ekonomik ve sosyal süreçte kalkınmışlık seviyesini bize göstermektedir.

İktisat ve psikoloji bilimine bakıldığında temelinde insanın olduğunu görmekteyiz. Ekonomik faaliyetlerin açıklanmasında insan davranışların göz önüne almamız bize ekonomik analizlerin daha tutarlı olduğunu göstermektedir. Davranışsal iktisatla bireylerin iktisadi davranışlarını inceleyerek iktisat alanında kuramsal ve daha iyi iktisadi politikalar geliştirilebilir.

Ekonomik büyüme, mal ve hizmet üretim kapasitesindeki genişleme olarak tanımlanabilir(Parasız, 1997: 4). Bir ülkede ekonomik büyümenin gerçekleştiğini anlamak için genellikle o ülke ekonomisinin reel gayri safi yurt içi hasılasının artış miktarını değerlendiririz (Turan, 2008: s. 11).

Ekonomik büyüme hem gelişmiş ülkeler hem de gelişmekte olan ülkeler açısından da önemli bir konudur. Ekonomik kalkınma, ekonomik büyümeye ek olarak niteliksel faktörleri de içine alan, toplumdaki adil olmayan gelir dağılımının giderilmesi, işsizliğin azaltılması, ekonomik ve sosyal kurumların gelişmesi gibi ekonomik ve sosyal alanları da kapsamaktadır (Seyidoğlu, 2006: 829).

Büyüme süreci farklı büyüme oranları ile görülmektedir. Farklı büyüme oranları ülkelerin sahip olduğu bir çok faktörden kaynaklanmaktadır. İçsel büyüme teorileriyle birlikte büyüme literatüründe yer alan kuramsal ve ampirik çalışmalarda bir dizi faktörlerin etkisi görülmektedir. Buna göre, fiziki ve beşeri sermaye birikimi, teknolojik gelişme düzeyi, demografik ve coğrafi etkenler, gelir dağılımı, doğal kaynaklar ve kurumsal yapı gibi iktisadi ve iktisadi olmayan faktörler ülkeler arasındaki ekonomik büyüme ve gelir düzeyi farklılıklarının temel açıklayıcıları olmaktadır (Kucuker, 2003: 6). Bunlar büyümeyi belirleyen temel unsurlar olmaktadır.

Bir ekonomik büyümenin temel kaynağı emek miktarının artmasıdır. Bununla birlikte, sermayenin ve diğer üretim faktörlerinin artması, teknoloji ve verimlilikte gelişmelerin sağlanması ekonomik büyümenin kaynağını oluşturur. İktisadi büyümede doğal kaynakların rolü çevresel anlamda sürdürülebilirlik kavramını ortaya koyar. Büyüme niteliksel bir değişimden daha çok niceliksel bir sonucu ortaya koymaktadır. Bu itibarla iktisadi gelişmenin etkilerini aşağıdaki gibi sıralamamız mümkündür.

- ✓ Büyüme toplumsal değişimleri hızlandırır.
- ✓ Büyüme tüketim kalıplarını değişime uğratar.
- ✓ Büyüme kentleşme hareketlerini hızlandırır.
- ✓ Büyüme dengesizlik kaynağıdır. Sektörler arası ve bölgeler arası farklılaşmalar olmaktadır.
- ✓ Büyüme fiyat yapısını değiştirir. Gelişmekte olan ülkelerde büyümenin fiyat yapısını değiştirme etkisi fiyatları arttırıcı yöndedir.
- ✓ Büyüme sosyal maliyetleri arttırır.(Kaya, 1998:22)

Büyümenin ekonomik etkilerini sayısal olarak ortaya koyabilmek için çeşitli kriterler mevcuttur. Bu kriterler ile bir ulusal ekonominin ne ölçüde büyüdüğünü matematiksel olarak ifade etmek önemlidir. Ancak bu hesaplama için sağlam istatistikî bilgilere ihtiyaç vardır. Çok çeşitli ölçütlerle açıklayabildiğimiz büyüme hızı, bir ekonomideki yıllık GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) artış oranı ve SMH (Safi Milli Hasıla) artış oranı büyüme hızını ifade etmek için kullanılır. Ancak genel olarak ölçü kişi başına düşen reel milli gelirdeki artış kabul edilmektedir. Büyüme hızı, bir önceki yıla oranla reel milli gelirin yüzde kaç arttığını gösteren bir orandır. $BH = \Delta Y_t / Y_t$ şeklindedir.

(BH)= Büyüme hızı

(ΔY_t)= (t) dönemindeki milli gelir artışı (ΔY_t)

(Y_t) = başlangıç milli gelir şeklindedir. Bu büyüme hızına ise, brüt büyüme hızı denir. Nüfus artışını dikkate almayan büyüme refah artışının göstergesi olamamaktadır. Nüfus artışı refah artışına engel olmaktadır. Buna göre, nüfus artış hızını dikkate alınarak brüt büyüme hızından net büyüme hızına ulaşılması gerçekçi olmalıdır. Büyüme hızı global bir ölçü olurken, net büyüme hızı kişisel gelirlerin bir yılda ne oranda yükseldiğini gösterdiğinden önemli olmaktadır. Brüt büyüme hızından (BHb) nüfus artış hızı (n) çıkarılarak net büyüme hızı (BHn) bulunmaktadır (Unay,1983:250-251).

2. BÜYÜME MODELLERİ

15. yüzyılın ortalarından 18. Yüzyılın ortalarına kadar uzanan dönemde hakim olan iktisadi kalkınma düşüncesi Merkentalizm' in felsefesi ekonomik zenginlik ülkenin sahip olduğu değerli madenlerle (altın-gümüş) ölçülmüştür. Büyümenin sağlanması için sahip olduğu değerli madenlerin miktarının artırılması,

Ödemeler bilançosunun fazla vermesini sağlayıcı uygulamalara gidilip kendi ülke çıkarlarını her şeyin üstünde tutan politikalar izlenmesini ön gören politikalar izlenmiştir.

Ekonomik büyüme Teorileri, kendi içinde çeşitli teorisyenlerle genişlemesi yanında, temelde dışsal ekonomik büyüme teorileri ve içsel ekonomik büyüme teorileri olarak iki şekilde ele alınmaktadır. Klasik büyüme teorisi fiziki sermaye stokuna dayanırken, neoklasik büyüme, teknolojik gelişme dışsal bir faktör olarak kabul edilmektedir. (Seyidoğlu, 2006: 844-845).

2.1 Dışsal Ekonomik Büyüme Teorileri ve İçsel Ekonomik Büyüme Teorileri

Bu teorilerde, büyüme için ekonominin iç dinamiklerinin dışındaki değişkenlerle açıklamaya çalışmışlardır.

Harrod-Domar modeli farklı dönemlerde katkı yapan Roy F. Harrod (1939) ve Evsey D. Domar (1946) tarafından yapılan iki farklı çalışmaya dayanmaktadır. Harrod ve Domar tarafından ayrı ayrı yapılan çalışmanın benzerliklerinin fazla olması sebebiyle model Harrod-Domar Modeli şeklinde ifade edilmektedir. Model, iki hem tüketimde, hem de yatırımda kullanılacak iki faktörlü ve tek mal üreten piyasa ekonomisine dayanmaktadır. Kapalı bir ekonomi mevcuttur. (Turan, 2008: 27).

Ancak tespit edilen eksiklikler sebebiyle, bu modele yönelik çeşitli eleştiriler yeni çalışmaları hızlandırmıştır. Bu yöndeki gelişmeler sonucunda Neoklasik büyüme olarak literatürde yer alan yeni büyüme modeli, Solow'un katkılarından dolayı Solow Büyüme Teorisi olarak da ifade edilmektedir. Neoklasik Büyüme Teorisi'nde, tam rekabet koşulları altında, çıktı düzeyinin sermaye ve emek girdisi tarafından belirlendiği, azalan verimler ve ölçeğe göre sabit getiri varsayımına dayanmaktadır (Özdemir, 2002: 2). Neoklasik Büyüme Teorisi'nde azalan verimler kanunu geçerlidir (Kar, 2003: 148). Buna göre, ekonomi uzun dönemde fert başına çıktının sabit olduğu durağan duruma yönelir. Dolayısıyla da modele göre sermaye birikimi büyüme için sebep olmaz. Modelde durağan durum fert başına çıktı düzeyini belirleyen unsurlar tasarruf haddi ve nüfus artı haddidir. Modele göre, ülkelerarasındaki fert başına hasıla farklılıklarının temel nedeni, tasarruf haddindeki farklılıklardır. Model, teknolojinin sabit olduğunu kabul ederek sermaye birikiminin büyümedeki rolünü inceler. (Ünsal, 2007: 148).

Ekonomilerin uzun dönem büyüme performansını etkileyen faktörler ve sürdürülebilir büyüme hızlarına nasıl ulaşılabileceği konuları ekonomistlerin üzerinde yoğunlaşarak çalıştıkları önemli konular olmuştur. Bu çalışmaların sonucunda iktisat yazını, 1980'li yıllarda ortaya çıkan içsel büyüme teorisiyle yeni bir kapsama kavuşmuştur (<http://www.kalkinma.gov.tr.:129>). Solow modeline-neoklasik büyüme modeline alternatif bir yaklaşım olarak 1980'lerin ortalarında geliştirilen içsel büyüme modelleri bilgi, beşeri sermaye ve teknolojik gelişmenin, büyüme modellerinde içselleştirildiği büyümedir (Ünsal, 2007: 239). İçsel büyüme çalışmaları Romer (1986) ve Lucas'ın (1988) öncü çalışmalarıyla hız kazanmış ve 1990'lı yıllarda artarak devam etmiştir (Demir, v.d. 2006: 27). İçsel büyüme modelleri, Bilgi Ekonomisi Modeli (Romer), Beşeri Sermaye Modeli (Lucas), Ar-Ge Modeli (Grossman), Kamu Politikası Modeli (Barro), olmak üzere incelenmektedir.

Ekonomik büyüme daha çok niceliksel bir kavram olarak, sayısal olarak ülkenin bir önceki yıla göre ürettiği nihai malların toplam değerini vermektedir. Ancak gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerin sosyo-ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerin gerisinde kalması niteliksel olarak ilerlemeyi gerekli kılmaktadır. Bu ülkeler için sayısal olarak iktisadi büyüme verileri gelişmişliği göstermede yetersiz kalmaktadır. İktisadi kalkınma ise, ülkenin sosyo-kültürel açıdan gelişmesini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda eğitim, sağlık, beslenme gibi açılardan da ilerleme söz konusu olmaktadır. Bu sebeple ekonomik ve sosyal bakımdan ilerlemeyi sağlayan iktisadi kalkınmanın sağlanması ve sürdürülebilir kalkınma son derece önemlidir.

3. SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜMEYE TEORİK BAKIŞ

Sürdürülebilirlik kavramı ilk kez, Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından 1982 yılında kabul görmüştür. Bu kavram olarak 1982 Dünya Doğa Şartı belgesinde, insanların kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlayacak şekilde yönetilmesini ifade etmek için kullanılmıştır (Tosun, 2009: 1).

Sürdürülebilir kalkınma, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını giderebilme kabiliyetinden ödün vermeksizin günümüz kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek modeli olarak, 20. yüzyıl sonlarına doğru ortaya atılmış ve 1990'lı yıllarda imzalanan uluslararası antlaşmalarla küresel ölçekte bir plan olmuştur. Çevre ile sosyoekonomik gelişme arasındaki ilişkileri iyi planlanmamış bir kalkınma stratejisinin uygulanması, mevcut ihtiyaçların karşılanabilmesi açısından önemlidir. Ancak insanların gelecekteki temel ihtiyaçlarının karşılanmasını ve yaşamlarını tehdit edebilir. Çünkü büyümenin ne zamandan sonra çevre felaketlerine yol açacağı belirsizdir. Planlamanın önceden yapılması geri dönülemez çevresel bozulmanın önlenmesi bakımından önemlidir. Bu sebeple, ekonomik ve sosyal yapı ile çevre etkileşiminin bütüncül bir şekilde

değerlendirilerek bugünkü ve gelecekteki kuşakların kalkınmanın getirdiği fırsatlardan eşit bir şekilde faydalanmasının sağlanması, sürdürülebilir kalkınmanın temel felsefesini oluşturmaktadır. Geçmişte yaşanan olaylar sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının ne derece önemli olduğunu daha net bir şekilde ortaya koymaktadır(<http://www.surdurulebilirlikkalkinma.gov.tr>).

Sürdürülebilir kalkınma ile ilgili ilk çalışmalar 1970'lere dayanmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma kavramı ilk defa Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan "Ortak Geleceğimiz" adlı raporda resmi olarak yer almıştır. Sürdürülebilir kalkınmayı, 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun hazırladığı Brundtland Raporu'nda "gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğine zarar vermeden şimdiki kuşakların ihtiyaçlarının giderilmesi" olarak tanımlanmıştır (UN, "Report of the World Commission on Environment and Development,2010). Sürdürülebilir kalkınma stratejisinin hareket noktası çevre sorunları ve ekonomik kalkınma ilişkisinin birlikte yürütülmesidir (Durman, Önder, 2015:161). Buna göre, sürdürülebilir kalkınma doğal kaynakların etkin kullanımını sağlayarak çevre kalitesine de önem veren bir yaklaşım olmaktadır. Aynı zamanda gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri konusunda bir sorun olmadan, bugünkü kuşakların ihtiyaçlarını da karşılayabilen bir modeldir. Bir ülkede sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi ekolojik sürdürülebilirlik, ekonomik sürdürülebilirlik ve sosyal sürdürülebilirliğin sağlanmasıyla mümkündür. Bu model, kuşaklar arası dengeyi sağlayan; doğal faktörleri tüketmeyen, gelecek kuşakların da ihtiyaçlarını dikkate alan, ekonomi ile eko-sistem arasındaki dengeyi koruyan bir kalkınmadır (Gürlük,2001: 4). Bu doğrultuda insan ile doğa arasında dengenin oluşarak doğal kaynakları tüketmeden, gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanmasına ve kalkınmasının sağlanması önemli olmaktadır. Bu paralelde ise sürdürülebilir büyüme, fiyat istikrarının sağlandığı, mikro ve makro dengelerin uyumlu olduğu ve büyüme oranlarının kalıcı olduğu durum olarak belirlenmektedir. Bu koşullarda toplumda yaşayan bireylerin bugünkü durumda ve gelecekte ekonomik ve sosyal anlamda refahının sağlanması bakımından sürdürülebilir büyüme ve kalkınma son derece önemlidir. İnsan doğasının etkinliği insanın refahını sağlayacak iktisat politikalarına ulaştıracaktır.

3.1. Sürdürülebilir İktisadi Büyüme Davranışsal İktisadın Etkisi

İnsan duyu ve düşüncelerini dikkate alarak insanların psikolojik etkileri doğrultusunda alınacak ekonomik kararlar etkin ve sürdürülebilir bir refaha ulaşmayı sağlayacaktır. Bu sebeple iktisat ve psikoloji arasındaki bağ önemlidir.

Davranışsal iktisat rasyonellik çerçevesinde insan davranışlarını inceler. Davranışsal iktisat ile psikolojik etkenler ekonomik davranışların analiz edilmesine dahil edilmiş, dolayısıyla daha gerçekçi yaklaşımlar ortaya çıkmıştır(Soydal, 2010:94). Psikolojik bir varlık olan insan ile ilgili kararlarda matematik dışında araçlar etkin olacaktır. Yakın dönemde iktisat ve psikoloji bilimlerini gelişmesi sonucunda deneysel iktisat olarak da ifade edilen davranışsal iktisat bireyin rasyonel ve irrasyonel davranış kalıpları değerlendirilebilmektedir. Çeşitli faktörlerin etkisi ile rasyonel davranamayan tüketici veya bireyi gözlemleyerek dikkate alan iktisat politikaları sürdürülebilir iktisadi büyümenin sağlanmasında son derece önemli olmaktadır. Son yıllarda iktisatçılar psikoloji ve sosyoloji den destek alarak davranışsal iktisat alanındaki çalışmalara ağırlık vermektedir. Bu sebeple sadece matematik temelli sayısal modeller yerine insanı temel hedef olarak alan sosyoloji ve psikolojinin öğretilerinden yararlanan bakış açısı iyiye ulaşmada etkin olmaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomik büyümenin dengeli ve sürekli olması için yeni yatırımlar ve sermaye stokunun artırılması yeterli değildir. Sürdürülebilir büyüme için insan faktörünü odağına alan iktisadi politikalar için ortam sağlanmalıdır. Son yıllarda ekonomi alanından ve farklı disiplinlerden, çevresel ve doğal kaynaklar, insan refahı, kalkınma ve sürdürülebilir kalkınma konuları önemli çalışma alanı olmuştur. Özellikle insana yönelik gözlem ve deneylere dayalı incelemeler çok daha ilgi çekici olmuştur. Sosyoloji ve psikolojiden desteklenen ve psikoloji bilimiyle tartışan iktisat bilimi davranışsal iktisadın gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu kapsamda bireyin refahını arttırmayı hedefleyen ve bireyin daha rasyonel davranması karşısındaki kazanımlarını inceleyen yeni iktisat politikalarının gelişmesi hız kazanmıştır.

KAYNAKÇA

Durman M., Önder, H. (2015). Ekin Basın Yayım Dağıtım, Bursa.

Gürlük S.(2001). "Dünyada Ve Türkiye'de Kırsal Kalkınma Politikaları Ve Sürdürülebilir Kalkınma", Cilt: 9 Sayı: 4 , Aralık.

Kar, M., Taban, S. (2003), “Kamu Harcama Çeşitlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt: 58, Sayı: 3, ss. 146-169

Kaya, A. ,A. (1998), Büyüme Teorileri, Eskişehir.

Kucuker, C. (2003). Türkiye İktisat Kongresi Büyüme Stratejileri Çalışma Grubu, Discussion Paper. Turkish Economic Association, No: 2003/5

Özdemir, O. (2002). “Durgun Durum Büyümeden İçsel Büyümeye”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 1, ss. 1-16.

Parasız, İ. (1997), Modern Büyüme Teorileri-Dinamik Makro Ekonomiye Giriş, Ezgi Yayınevi, Bursa.

Seyidoğlu, H.(2006). İktisat Biliminin Temelleri, İstanbul, Güzem Can Yayınları No:21.

Soydal, H.(2010). Yeni Ekonomi: Kuantum-Nöroekonomi, 1. Baskı, Palet Yayınları, Konya.

Turan, T.(2008). İktisadi Büyüme Teorisine Giriş, , Yalın Yayıncılık, İstanbul.

Unay, C. (1983). Makro Ekonomi, 3. Basım, Akademi Yayınları, Bursa, , s. 248.

Ünsal, E.M. (2007), İktisadi Büyüme, İmaj Yayıncılık, Ankara.

İnternet Kaynakları

Demir, O.,Üzümcü, A., Duran, S.(2006). İçsel Büyümede İçselleşme Süreçleri: Türkiye Örneği, D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi Cilt:21 Sayı:1, Yıl:2006, ss: 27-46, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/211268>.

Ercan,N.Y. (2000). . İçsel Büyüme Teorisi Genel Bir Bakış, s.129, <http://www.kalkinma.gov.tr/Documents/ercanny.pdf>

<http://www.surdurulebilirlikalkinma.gov.tr/temel-tanimlar>

Tosun, E.K. “Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri”, Paradoks, 2009,

UN, “Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future”, <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm#I>, (18.11.2010).